

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

e-πίκαιρα νομικής πληροφορικής

Επιμ.: Κωνσταντίνος Π. Θεοδωρίδης

Τεχνητή Νοημοσύνη και Ευρωπαϊκή Ένωση

Αν ρωτούσαμε ένα τσάτμποτ (chatbot) τι είναι αυτό που θα καθόριζε την πορεία της μελλοντικής οικονομικής ανάπτυξης της ΕΕ, η απάντησή του πιθανότατα να ήταν «η ΤΝ». Πολιτικοί και ειδικοί θα έπρεπε μάλλον να καταναλώσουν πολλή φαιά ουσία για να βρουν καλύτερη απάντηση. Το 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε συντονισμένο σχέδιο με τα κράτη μέλη, το οποίο επανεξέτασε το 2021, επιδιώκοντας την αύξηση των επενδύσεων στην τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ) και την αναπροσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου. Στόχος ήταν να καθορισθεί η πορεία που θα έπρεπε να ακολουθήσει η ΕΕ για να καταφέρει να πρωτοστατήσει στον τομέα της ΤΝ, παρά τον ανελέητο ανταγωνισμό κυρίως από τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Κίνα. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) αξιολόγησε κατά πόσον η Επιτροπή ολοκλήρωσε αυτά τα σχέδια, και ανέλυσε τον ρόλο της στην ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού οικοσυστήματος ΤΝ. Με άλλα λόγια, αναζήτησε απάντηση στο ερώτημα αν η ΕΕ προσπαθεί αρκετά για να μην χάσει το τρένο αυτής της μείζονος τεχνολογικής επανάστασης.

Η τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ) είναι τεχνολογία που υπόσχεται να μεταμορφώσει τις οικονομίες, να τονώσει την οικονομική μεγέθυνση και να δώσει απάντηση στις κοινωνικές προκλήσεις. Κρύβει όμως εγγενείς κινδύνους για την ασφάλεια και πολλές πιθανότητες για οικονομικές και κοινωνικές ανατροπές. Η ΤΝ εμπεριέχει διάφορες, διαρκώς εξελισσόμενες τεχνολογίες, που αναπτύσσουν συνεργίες με άλλες αναδύομενες τάσεις (π.χ. στη ρομποτική, στα μαζικά δεδομένα και στη νεφοϋπολογιστική, στην υπολογιστική υψηλών επιδόσεων, στη φωτονική και στη νευροεπιστήμη). Μια εξέλιξη-σταθμός στον τομέα ήταν η ανάπτυξη αλγορίθμων μηχανικής μάθησης, ικανών όχι μόνο να μαθαίνουν από μεγάλους όγκους δεδομένων χρησιμοποιώντας εξειδικευμένους επεξεργαστές, αλλά και να βελτιώνουν προοδευτικά την ακρίβειά τους.

Καθώς η ΤΝ αποτελεί ρηξικέλευθη τεχνολογία, οι αποδοτικές επενδύσεις και οι σωστές ρυθμίσεις θα είναι οι παράγοντες που θα επηρεάσουν περισσότερο τον ρυθμό της οικονομικής μεγέθυνσης τα επόμενα χρόνια. Η συνολική αγορά της ΤΝ προβλέπεται να αναπτύσσεται με ρυθμό 15,8 % τον χρόνο για την περίοδο 2024-2030 και να φθάσει τα 680 δισεκατομμύρια ευρώ το 2030. Πολλές χώρες, σε ολόκληρο τον κόσμο, έχουν ορίσει ως στρατηγικό στόχο τους να εξασφαλίσουν πρωτοκαθεδρία στον τομέα της ανάπτυξης και της διάδοσης της ΤΝ. Εδώ και καιρό, οι ΗΠΑ προπορεύονται στον αγώνα δρόμου που διεξάγεται στον τομέα της ΤΝ, με τη Σίλικον Βάλεϊ να επιβάλλεται ως παγκόσμιος πόλος καινοτομίας για τη συγκεκριμένη τεχνολογία. Η Κίνα έχει επίσης εκπονήσει σχέδιο ανάπτυξης, που προβλέπει την επένδυση δημόσιων πόρων στην ΤΝ, ώστε η χώρα να αναδειχθεί σε κυρίαρχη δύναμη παγκοσμίως στον τομέα μέχρι το 2030.

Στην ΕΕ, τα κράτη μέλη είναι αυτά που έχουν την πρωταρχική ευθύνη της προώθησης της καινοτομίας στον τομέα της ΤΝ και της υιοθέτησης της τεχνολογίας αυτής. Ο ρόλος της ΕΕ είναι να ενισχύει την εμπιστοσύνη του ψηφιακού καταναλωτή με την εναρμόνιση των εθνικών κανόνων που αφορούν διάφορα ψηφιακά θέματα, όπως η ρύθμιση της ΤΝ και η κοινοχρησία δεδομένων. Επιπλέον, η οικονομική στήριξη του οικοσυστήματος ΤΝ αποτελεί στόχο της Επιτροπής, κυρίως μέσω των προγραμμάτων της ΕΕ για την έρευνα και την ψηφιακή τεχνολογία. Μέσω του συντονισμένου σχεδίου της του 2018 για την ανάπτυξη και τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης που να έχει αναπτυχθεί στην ΕΕ, η Επιτροπή χάραξε την πορεία που θα έπρεπε να ακολουθήσει η ΕΕ, προκειμένου να καταστεί πρωτοπόρος στον τομέα της ΤΝ σε παγκόσμιο επίπεδο. Το σχέδιο αυτό επανεξετάστηκε το 2021. Βασικός

στόχος του ορίστηκε η ανάπτυξη στην ΕΕ ενός οικοσυστήματος TN βασιζόμενου στην εμπιστοσύνη και την αριστεία. Οι τιμές-στόχος που έθεσε η ΕΕ για τις ιδιωτικές και τις δημόσιες επενδύσεις στην ΕΕ ήταν 20 δισεκατομμύρια συνολικά για την περίοδο 2018-2020 και 20 δισεκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο για τη δεκαετία που θα ακολουθούσε. Η Επιτροπή δεσμεύθηκε να αυξήσει τις χρηματοδοτούμενες με ενωσιακούς πόρους επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία (E&K) σε 1,5 δισεκατομμύρια ευρώ την περίοδο 2018-2020 και σε 1 δισεκατομμύριο ευρώ τον χρόνο την περίοδο 2021-2027. Όσον αφορά την εθνική δημόσια χρηματοδότηση στρατηγικών στον τομέα της TN, η Γαλλία και η Γερμανία ήταν οι χώρες που εξήγγειλαν τις υψηλότερες εθνικές επενδύσεις.

Προκειμένου να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα της συμβολής της Επιτροπής στην ανάπτυξη του ενωσιακού οικοσυστήματος TN, οι ελεγκτές και οι ελέγκτριες του ΕΕΣ εξέτασαν τις δράσεις της Επιτροπής για τον συντονισμό των σχεδίων της ΕΕ για την TN του 2018 και του 2021. Αξιολόγησαν την υλοποίηση έργων E&K και την εκτέλεση αντίστοιχων μέτρων στον τομέα της TN, με τη χρηματοδότηση της ΕΕ και σκοπό την προώθηση της εφαρμογής και της κλιμάκωσης των καινοτομιών στον συγκεκριμένο τομέα. Τα σημαντικότερα ερωτήματα ήταν κατά πόσον οι προσπάθειες της ΕΕ λειτούργησαν τονωτικά ως προς τις επενδύσεις στην TN, αν οι επενδύσεις της ΕΕ σε επαναστατική τεχνολογία ήταν αρκετές και εφάμιλλες με αυτές άλλων παγκόσμιων πρωτοπόρων του τομέα και, τέλος, αν τα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ μέτρα για τη διάδοση και την κλιμάκωση των καινοτομιών στον εν λόγω τομέα έχουν αποφέρει καρπούς.

Σύμφωνα με τη σχετική έκθεση του ΕΕΣ, μέχρι στιγμής, η ΕΕ δεν έχει σημειώσει ιδιαίτερη επιτυχία με την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού οικοσυστήματος τεχνητής νοημοσύνης, ούτε έχει καταφέρει να επισπεύσει τις επενδύσεις σε ρυθμό ανάλογο με αυτόν των παγκόσμιων πρωτοπόρων του τομέα. Από το 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέπτυξε διάφορες δράσεις και εργάστηκε επάνω σε βασικά δομικά στοιχεία, όπως κανονισμό, υποδομές, έρευνα και επενδύσεις, προκειμένου να ωθήσει την εξέλιξη του ενωσιακού οικοσυστήματος TN. Επιπλέον, η ΕΕ ενήργησε εγκαίρως για τη διερεύνηση των κινδύνων που εγκυμονεί η TN και επεξεργάστηκε τους πρώτους γενικούς κανόνες παγκοσμίως για τη χρήση της. Ωστόσο, τα μέτρα της ΕΕ δεν συντονίζονταν καλά με τα μέτρα των κρατών μελών της, ενώ η παρακολούθηση των επενδύσεων δεν ήταν συστηματική. Στο μέλλον, εάν η ΕΕ επιθυμεί να δει τις φιλοδοξίες της για την TN να γίνονται πραγματικότητα, πρέπει να εξασφαλίσει ισχυρότερη διακυβέρνηση και περισσότερες -και καλύτερα στοχευμένες- δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις.

Η ΕΕ αντιμετωπίζει προκλήσεις στον αγώνα δρόμου που διεξάγεται παγκοσμίως όσον αφορά τις επενδύσεις στην TN. Από το 2015, οι επενδύσεις σε κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών ήταν χαμηλότερες από ό,τι σε χώρες που πρωταγωνιστούν στον τομέα της TN, δηλαδή στις ΗΠΑ και στην Κίνα. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, μεταξύ 2018 και 2020, η συνολική διαφορά μεταξύ ΗΠΑ και ΕΕ ως προς τις επενδύσεις στην TN υπερδιπλασιάστηκε (με την ΕΕ να υστερεί κατά 10 και πλέον δισεκατομμύρια ευρώ). Υπό αυτές τις συνθήκες, η ΕΕ έλαβε σταδιακά μέτρα για την ανάπτυξη πλαισίου με στόχο τον συντονισμό στον τομέα της TN σε όλα τα κράτη μέλη ως σύνολο, κλιμακώνοντας τις επενδύσεις και αναπροσαρμόζοντας τις σχετικές ρυθμίσεις. Το 2018 και το 2021, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη της ΕΕ συμφώνησαν επί των μέτρων που έπρεπε να ληφθούν για την ανάπτυξη ενός οικοσυστήματος TN που θα χαρακτηριζόταν από αριστεία και εμπιστοσύνη. Στόχος ήταν να χαραχτεί η πορεία που θα έπρεπε να ακολουθήσει η ΕΕ, προκειμένου να εξασφαλίσει παγκόσμια πρωτοκαθεδρία στον τομέα της πρωτοποριακής, ηθικής και ασφαλούς TN.

Τα σχέδια της Επιτροπής του 2018 και του 2021 για την TN είναι ολοκληρωμένα και, σε γενικές γραμμές, συμφωνούν με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές. Παρόλα αυτά, περισσότερο από πέντε χρόνια μετά το πρώτο σχέδιο, η επεξεργασία του πλαισίου της ΕΕ για τον συντονισμό και τη ρύθμιση των επενδύσεων της στην TN δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Το ΕΕΣ επικρίνει τον συντονισμό της Επιτροπής με τα κράτη μέλη, καθώς μέχρι στιγμής τα αποτελέσματά του δεν είναι αξιόλογα. Αιτία ήταν το γεγονός ότι το εκτελεστικό όργανο της ΕΕ δεν διέθετε τα απαραίτητα εργαλεία διακυβέρνησης, ούτε την κατάλληλη πληροφόρηση.

Ένα άλλο πλήγμα για την αξιοπιστία των σχεδίων της ΕΕ ήλθε από το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν είχε αναπτύξει κατάλληλο σύστημα για την παρακολούθηση των επιδόσεων των επενδύσεων στην ΤΝ. Ούτε ήταν σαφής ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επίτευξη των συνολικών τιμών-στόχου της ΕΕ ως προς τις επενδύσεις, καθώς δεν υπήρχε ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης.

Οι τιμές-στόχος της ΕΕ για τις επενδύσεις εξακολουθούν να είναι υπερβολικά ασαφείς και παρωχημένες: παραμένουν αμετάβλητες από το 2018 και το γεγονός ότι δεν μαρτυρούν ιδιαίτερη φιλοδοξία έρχεται σε αντίθεση με τον γενικότερο στόχο της δημιουργίας ενός συνολικά ανταγωνιστικού συστήματος ΤΝ. Μολονότι η Επιτροπή κατόρθωσε να κλιμακώσει τις δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ για ερευνητικά έργα στον τομέα της ΤΝ, δεν κατάφερε να τονώσει την ιδιωτική συγχρηματοδότηση. Επίσης, πρέπει να κάνει περισσότερα για να εξασφαλίσει ότι τα αποτελέσματα των ερευνητικών έργων που αφορούν την ΤΝ και χρηματοδοτούνται από την ΕΕ τυγχάνουν πλήρους εμπορικής αξιοποίησης ή άλλης εκμετάλλευσης.

Η Επιτροπή έλαβε μέτρα για τη δημιουργία συνθηκών που θα ευνοούσαν, από άποψη χρηματοδότησης και υποδομών, την ανάπτυξη και την υιοθέτηση της ΤΝ. Ωστόσο, οι χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ υποδομές, όπως οι εγκαταστάσεις δοκιμών, οι χώροι δεδομένων ή μια πλατφόρμα ΤΝ κατά παραγγελία, χρειάστηκαν χρόνο για να γίνουν λειτουργικές. Πράγματι, η ενωσιακή κεφαλαιακή στήριξη (όπως τα ίδια κεφάλαια) που έχουν προσελκύσει μέχρι στιγμής τα σχέδια για την ΤΝ υπέρ των φορέων καινοτομίας είναι ανάξια λόγου. Τα πρόσφατα μέτρα της ΕΕ για τη δημιουργία ενιαίας αγοράς δεδομένων βρίσκονται ακόμη σε αρχικό στάδιο και, επομένως, δεν μπορούν να τονώσουν αμέσως τις επενδύσεις στην ΤΝ.

Στις 29 Μαΐου 2024, η Επιτροπή παρουσίασε την Υπηρεσία ΤΝ, η οποία συστάθηκε στο πλαίσιο της Επιτροπής. Η Υπηρεσία ΤΝ έχει ως στόχο να καταστήσει δυνατή τη μελλοντική ανάπτυξη, εφαρμογή και χρήση της ΤΝ κατά τρόπο που να προωθεί τα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη και την καινοτομία, μετριάζοντας παράλληλα τους κινδύνους. Η Υπηρεσία θα διαδραματίσει καίριο ρόλο στην εφαρμογή της πράξης για την ΤΝ, ιδίως σε σχέση με μοντέλα ΤΝ γενικού σκοπού. Θα εργαστεί επίσης για την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στον τομέα της αξιόπιστης ΤΝ και θα θέσει την ΕΕ ως ηγέτη στις διεθνείς συζητήσεις.

Το γραφείο ΤΝ αποτελείται από:

- Μονάδα ρύθμισης και συμμόρφωσης που συντονίζει τη ρυθμιστική προσέγγιση για τη διευκόλυνση της ομοιόμορφης εφαρμογής και επιβολής της πράξης για την ΤΝ σε ολόκληρη την Ένωση, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη. Η μονάδα θα συμβάλλει στις έρευνες για πιθανές παραβάσεις, με τη διαχείριση κυρώσεων.
- Μονάδα για την ασφάλεια της ΤΝ που επικεντρώνεται στον εντοπισμό συστημικών κινδύνων πολύ ικανών μοντέλων γενικής χρήσης, πιθανών μέτρων μετριασμού, καθώς και προσεγγίσεων αξιολόγησης και δοκιμών.
- Αριστεία στη μονάδα ΤΝ και ρομποτικής που στηρίζει και χρηματοδοτεί την έρευνα και την ανάπτυξη για την προώθηση ενός οικοσυστήματος αριστείας. Συντονίζει την πρωτοβουλία GenAI4EU, ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη μοντέλων και την ενσωμάτωσή τους σε καινοτόμες εφαρμογές.
- ΤΝ για την καλή κοινωνική μονάδα για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της διεθνούς δέσμευσης του Γραφείου ΤΝ στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης για καλή χρήση, όπως η μοντελοποίηση καιρού, οι διαγνώσεις για τον καρκίνο και τα ψηφιακά δίδυμα για την ανασυγκρότηση.
- Μονάδα συντονισμού καινοτομίας και πολιτικής για την ΤΝ, η οποία επιβλέπει την εκτέλεση της στρατηγικής της ΕΕ για την ΤΝ, παρακολουθεί τις τάσεις και τις επενδύσεις, τονώνει την υιοθέτηση της ΤΝ μέσω ενός δικτύου ευρωπαϊκών κόμβων ψηφιακής

καινοτομίας και δημιουργεί εργοστάσια TN, και προωθεί ένα καινοτόμο οικοσύστημα με τη στήριξη ρυθμιστικών δοκιμαστηρίων και δοκιμών σε πραγματικές συνθήκες.

Επικεφαλής του Γραφείου TN θα είναι ο προϊστάμενος του Γραφείου TN και θα εργάζεται υπό την καθοδήγηση ενός επικεφαλής επιστημονικού συμβούλου για τη διασφάλιση της επιστημονικής αριστείας στην αξιολόγηση μοντέλων και καινοτόμων προσεγγίσεων, καθώς και ενός συμβούλου διεθνών υποθέσεων για την παρακολούθηση της δέσμευσης στενής συνεργασίας με διεθνείς εταίρους στον τομέα της αξιοπιστίας TN.

Η Υπηρεσία TN θα απασχολεί περισσότερους από 140 υπαλλήλους για την εκτέλεση των καθηκόντων της. Το προσωπικό θα περιλαμβάνει ειδικούς σε θέματα τεχνολογίας, διοικητικούς βοηθούς, δικηγόρους, ειδικούς σε θέματα πολιτικής και οικονομολόγους.

Το Γραφείο θα διασφαλίσει τη συνεκτική εφαρμογή της πράξης για την TN. Αυτό θα επιτευχθεί με την υποστήριξη των φορέων διακυβέρνησης στα κράτη μέλη. Η Υπηρεσία TN θα επιβάλει επίσης άμεσα τους κανόνες για τα μοντέλα TN γενικού σκοπού. Σε συνεργασία με τους προγραμματιστές TN, την επιστημονική κοινότητα και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, η Υπηρεσία TN θα συντονίζει την κατάρτιση κωδίκων πρακτικής αιχμής, θα διενεργεί δοκιμές και αξιολόγηση μοντέλων TN γενικού σκοπού, θα ζητά πληροφορίες και θα επιβάλλει κυρώσεις, όταν είναι αναγκαίο.

Για να διασφαλιστεί η τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων, η Υπηρεσία TN θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και την ευρύτερη κοινότητα εμπειρογνομόνων μέσω ειδικών φόρουμ και ομάδων εμπειρογνομόνων. Σε επίπεδο ΕΕ, η Υπηρεσία TN θα συνεργάζεται στενά με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης, το οποίο απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών. Η επιστημονική ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων θα εξασφαλίσει ισχυρή σύνδεση με την επιστημονική κοινότητα και θα συγκεντρωθεί περαιτέρω εμπειρογνομοσύνη σε ένα συμβουλευτικό φόρουμ, το οποίο θα αντιπροσωπεύει μια ισορροπημένη επιλογή ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων της βιομηχανίας, των νεοφυών επιχειρήσεων και των ΜΜΕ, της ακαδημαϊκής κοινότητας, των ομάδων προβληματισμού και της κοινωνίας των πολιτών.

Η Υπηρεσία TN θα προωθήσει ένα καινοτόμο οικοσύστημα της ΕΕ για αξιοπιστη TN. Θα συμβάλει σε αυτό παρέχοντας συμβουλές σχετικά με βέλτιστες πρακτικές και καθιστώντας δυνατή την πρόσβαση σε δοκιμαστήρια TN, δοκιμές σε πραγματικές συνθήκες και άλλες ευρωπαϊκές δομές στήριξης για την υιοθέτηση της TN, όπως οι εγκαταστάσεις δοκιμών και πειραματισμού στην TN, οι ευρωπαϊκοί κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας και τα εργοστάσια TN. Θα στηρίζει δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης και της ρομποτικής και θα υλοποιήσει πρωτοβουλίες, όπως η GenAI4EU, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα μοντέλα γενικής χρήσης TN που παράγονται στην Ευρώπη και εκπαιδεύονται μέσω υπερυπολογιστών της ΕΕ εξειδικεύονται και ενσωματώνονται σε καινοτόμες εφαρμογές σε ολόκληρη την οικονομία, τονώνοντας τις επενδύσεις.

Τέλος, η Υπηρεσία TN θα διασφαλίσει μια στρατηγική, συνεκτική και αποτελεσματική ευρωπαϊκή προσέγγιση για την TN σε διεθνές επίπεδο, η οποία θα καταστεί παγκόσμιο σημείο αναφοράς.

Σχετικά links:

<https://www.eca.europa.eu/el/all-news>

<https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2024/05/21/artificial-intelligence-ai-act-council-gives-final-green-light-to-the-first-worldwide-rules-on-ai>

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/ai-office>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1689>

Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα

Στις 21 Μαΐου 2024 τέθηκαν σε ισχύ οι κανόνες για τη θέσπιση μιας ευρωπαϊκής ψηφιακής ταυτότητας. Οι κανόνες αυτοί θα προετοιμάσουν το έδαφος ώστε όλοι οι πολίτες και οι κάτοικοι της ΕΕ να αντλήσουν τα οφέλη ενός προσωπικού ευρωπαϊκού πορτοφολιού ψηφιακής ταυτότητας το 2026. Το ευρωπαϊκό πορτοφόλι ψηφιακής ταυτότητας θα αποτελείται από μια εφαρμογή για φορητές συσκευές που θα εκδίδεται σε κάθε κράτος μέλος. Θα δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες και τους κατοίκους της ΕΕ να επιβεβαιώνουν την ταυτότητά τους με πλήρη ασφάλεια στο διαδίκτυο, ώστε να έχουν πρόσβαση σε δημόσιες και ιδιωτικές διαδικτυακές υπηρεσίες σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Το πορτοφόλι ψηφιακής ταυτότητας της ΕΕ θα φέρει επανάσταση στην ψηφιακή ταυτοποίηση. Κάθε χρήστης του πορτοφολιού θα μπορεί να χρησιμοποιεί διαδικτυακές υπηρεσίες, να κοινοποιεί ψηφιακά έγγραφα, όπως φορητή άδεια οδήγησης ή ηλεκτρονική συνταγογράφηση, να ανοίγει τραπεζικούς λογαριασμούς ή να πραγματοποιεί πληρωμές, διατηρώντας τον πλήρη έλεγχο των προσωπικών του δεδομένων. Η Επιτροπή έχει ήδη επενδύσει 46 εκατ. ευρώ από το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» σε τέσσερα πιλοτικά έργα μεγάλης κλίμακας, για τη δοκιμή του πορτοφολιού ψηφιακής ταυτότητας της ΕΕ σε διάφορες καθημερινές χρήσεις, όπως φορητές άδειες οδήγησης, ηλεκτρονική υγεία, πληρωμές, εκπαίδευση και επαγγελματικά προσόντα. Παράλληλα, πρόσφατα προκηρύχθηκε μια δεύτερη πρόσκληση υποβολής προτάσεων για πιλοτικά έργα μεγάλης κλίμακας με στόχο τη στήριξη της ανάπτυξης των πορτοφολιών.

Μετά την έναρξη ισχύος των νέων κανόνων, η Επιτροπή θα καταρτίσει εκτελεστικές πράξεις για να διασφαλίσει ότι όλα τα πορτοφόλια θα διαθέτουν το ίδιο υψηλό επίπεδο ασφαλείας και προστασίας των δεδομένων και ότι θα λειτουργούν απρόσκοπτα σε ολόκληρη την ΕΕ.

Σχετικά links:

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/digital-2024-bestuse-tech-06-trust>

Καταγγελίες στην ΕΕΤΤ και μέσω gov.gr

Τη δυνατότητα να υποβάλλουν καταγγελία μέσω του gov.gr στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) για παράβαση υποχρεώσεων, που έχουν οι ψηφιακές πλατφόρμες, διαθέτουν πλέον οι πολίτες. Πιο συγκεκριμένα, έχουν τη δυνατότητα να καταγγείλουν παραβιάσεις της «Πράξης για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες», ενός συνόλου κανόνων που εφαρμόζονται σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Με απλό και φιλικό τρόπο οι πολίτες, όταν διαπιστώσουν παραβίαση της «Πράξης για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες», μπορούν είτε μέσω του gov.gr, είτε απευθείας στην ηλεκτρονική φόρμα υποβολής καταγγελίας της ΕΕΤΤ, να καταγγείλουν τον πάροχο της ενδιάμεσης υπηρεσίας, αφού περιγράψουν τα απαραίτητα στοιχεία που τεκμηριώνουν την εικαζόμενη παράβαση. Ακολούθως, μετά την υποβολή του σχετικού μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), ενημερώνονται για την παραλαβή της καταγγελίας. Η ΕΕΤΤ αξιολογεί την καταγγελία και, εάν κριθεί ότι το θέμα αφορά σε παράβαση της «Πράξης για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες», εξετάζει εάν πρέπει να διεκπεραιωθεί από την ίδια ή πρέπει να διαβιβαστεί σε άλλον φορέα.

Η ΕΕΤΤ ως Συντονιστής Ψηφιακών Υπηρεσιών για την Ελλάδα αξιολογεί εάν οι πάροχοι τηρούν τις υποχρεώσεις που θέτει η «Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες» και διαχειρίζεται τις σχετικές καταγγελίες.

Ενδεικτικά παραδείγματα:

Μέσω ενός online marketplace, ο πολίτης βρίσκει ένα προϊόν που τον ενδιαφέρει. Επιθυμεί να διερευνήσει το σχετικό ηλεκτρονικό κατάστημα, όμως διαπιστώνει ότι στο συγκεκριμένο marketplace, μέσω του οποίου προβάλλεται το προϊόν, δεν υπάρχουν καθόλου οι

απαιτούμενες χρήσιμες πληροφορίες. Κάθε online marketplace είναι υποχρεωμένο να έχει στοιχεία για όλους τους εμπόρους με τους οποίους συνεργάζεται. Η έλλειψη των στοιχείων αυτών συνιστά παράβαση της «Πράξης για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες» και μπορεί να γίνει καταγγελία στην ΕΕΤΤ.

Ένα discussion forum έχει δημοσιεύσει τους όρους και τις προϋποθέσεις χρήσης της υπηρεσίας και ο ενδιαφερόμενος θεωρεί ότι κάποιος όρος εισάγουν αυθαίρετες διακρίσεις, όπως απαγόρευση χρήσης από μετανάστες, ή παραβιάζουν την ελευθερία της έκφρασης. Η συγκεκριμένη περίπτωση θα συνιστούσε παράβαση της «Πράξης για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες» και αποτελεί, επίσης, λόγο καταγγελίας στην ΕΕΤΤ.

Μία πλατφόρμα, για παράδειγμα ένα μέσο κοινωνικής δικτύωσης, διέγραψε περιεχόμενο που κάποιος χρήστης έχει αναρτήσει, χωρίς να εξηγήσει τους λόγους, δηλαδή ότι το έπραξε επειδή θεωρεί το προαναφερόμενο περιεχόμενο παράνομο ή αντίθετο προς τους όρους χρήσης της υπηρεσίας. Ο χρήστης μπορεί να υποβάλει καταγγελία στην ΕΕΤΤ, λόγω της μη παροχής επαρκούς αιτιολόγησης για τον περιορισμό αυτό.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι στην Ελλάδα, τα μέτρα για την εφαρμογή της «Πράξης για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες» έχουν αποτυπωθεί στον ν. 5099/2024. Η Πράξη στοχεύει πρωτίστως στις λεγόμενες «πολύ μεγάλες διαδικτυακές πλατφόρμες», ενώ εισάγει κανόνες άμεσης εφαρμογής σε όλα τα κράτη μέλη σχετικά με τις λεγόμενες «ενδιάμεσες υπηρεσίες», όπως οι μηχανές αναζήτησης, οι πάροχοι φιλοξενίας, τα online marketplaces και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στόχος είναι η καταπολέμηση φαινομένων, όπως η διάδοση παράνομου περιεχομένου στο Διαδίκτυο και η παραπληροφόρηση, καθώς και η αποτελεσματική θωράκιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων όλων των πολιτών.

Επισημαίνεται ότι μέχρι σήμερα έχουν οριστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή 23 μεγάλες πλατφόρμες και μηχανές αναζήτησης, και συγκεκριμένα οι εξής: Alibaba Ali Express, Amazon Store, Apple AppStore, Pornhub, Booking.com, Google Search, Google Play, Google Maps, Google Shopping, Youtube, Instagram, Facebook, LinkedIn, Pinterest, Snapchat, Stripchat, TikTok, X (πρώην Twitter), XVideos, Wikipedia, Zalando, Bing, Shein.

Σχετικά links:

<https://www.gov.gr/ipiresies/polites-kai-kathemerinoteta/kataggelies/kataggelia-gia-endiameses-psephiakes-uperesies>

<https://www.eett.gr/psifiakes-ypiresies/diacheirisi-kataggelion-2/ypovoli-kataggelias-gia-endiameses-psifiakes-ypiresies/>

Για προτάσεις, κρίσεις και ερωτήσεις, η επικοινωνία μας συνεχίζεται διαδικτυακά από το blog της στήλης στη διεύθυνση <http://e-pikaira.blogspot.com>.